

prosinec

Změny v přírodě

- u včel probíhá období klidu – jsou zazimovány
- netopýr tvrdě spí
- plch tvrdě spí
- po kraji se pohybují hejna čечetek, čížků a jiných semenožravých ptáků
- občas se ozve sojka nebo straka
- přezimující pěvci začínají hojně navštěvovat krmítka
- srnci přežívají zimu ve skupinách
- srny se starají o srnčata narozená na podzim

leden

Změny v přírodě

- miliony drobných tvorů – larvy brouků, svinky, mnohonožky pracují pod sněhovou peřinou
- samičky motýlů plní vajíček čekají na kladení
- stále čilí jsou myšice a rejsci
- za mrazů zpívá střízlík a na potoce skorec
- navštívili nás hosté ze severu – jíkovec, brkoslav, čечetka
- ledňácci posedávají u potoku a čekají na svou rybu
- jezevec a medvěd podřimují
- probíhá kaňkování (páření) lišek
- probíhá honcování (páření) zajíců

únor

Změny v přírodě

- chvostokoci a kněžice poskakují po sněhu
- sem tam se objeví babočka
- při oteplení se probouzejí mouchy
- vrány a havrani opouštějí města
- začínají zpívat první ptáci
- vrací se k nám – holub hřivnáč, skřivan, špaček, sluka, divoká husa a lyska
- začíná tokání puštika a kalouse
- probouzejí se jezevci
- veverky rodí mláďata
- rodí se selata divokých prasat a medvědů
- jeleni shazují své parohy

březen

Změny v přírodě

- na mravenčích kupách se počínají objevovat masy mravenců
- vylétují včely
- probouzí se první motýli – babočky a žluťásek řešetlákový

- přezimující samičky čmeláků hledají vhodné místo pro hnízdo
- ve stojatých vodách se shromažďují k páření obojživelníci - skokani, ropuchy a čolci
- netopýři se probouzejí ze zimního spánku
- zajáci mají mláďata
- jezevci mají mláďata

duben

Změny v přírodě

- mezi první posly jara patří majky a ruměnice
- ve slunci se třepetá bělásek řeřichový
- pod vodou hnízdí pavouk vodouch
- v teplých nocích létá nemilosrdný lovec hmyzu – netopýr
- do vody se vrátili založit rodinu čolci
- vylézají z děr hadi, žáby, štíři
- doba tření a hájení ryb
- přiletěl král pěvců – slavík a z Afriky přiletěli hosté – vlaštovky, břehule, rorýsi
- straky, kavky, káňata a jestřábi již mívají postavená hnízda
- hnízdí pěnice černoohlávek
- šelmy mají mladé

květen

Změny v přírodě

- na listech kopřiv nalezneme housenky baboček
- na stojatých vodách se vylíhli pulci obojživelníků
- přilétají poslední ptáci – rorýsi, ťuhýci
- někteří ptáci vyvádějí mláďata

srpen

Změny v přírodě

- objevuje se velké množství hmyzu se spoustou larev
- přes den můžeme vidět pravé denní motýly, kteří mají tenká tykadla s paličkou na konci modrásek vičencový, babočka paví oko, bělásek řeřichový, babočka admirál, žluťásek řešetlakový, babočka kopřivová
- pokračuje krmení včelstev cukrovým roztokem
- probíhá zazimování záložních matek včel
- ještěrky a hadi se vyhřívají na slunci – načerpávají energii
- v lese se můžeme setkat se zmijí nebo užovkou
- odlétli rorýsi, zmizela kukačka a žluva
- probíhá srnčí říje, kdy srna táhlým pískáním k sobě vábí srnce

září

Změny v přírodě

- hadi se svlékají z kůže
- provádí se kroužkování ptáků, při kterém se ptáci odchyťávají, určují, měří, váží a na nohu se jim připevní očíslovaný kroužek
- ptáci se chystají k odletu do přezimovišť. Na této cestě závisí jejich život, protože by jinak nepřežili zimní mrazy a nenašli by žádnou potravu. Někteří zástupci stěhovavých ptáků: jeřáb popelavý, tuháček obecný, rorýs obecný, pěnice černohlavá, čáp bílý, husa velká, holub hřivnáč, rehek domácí, konipas luční, křepelka luční, křepelka polní, čárka modrá
- další zvířecí cestovatelé – mezi rybami úhoři, v době vytírání táhnou z evropských řek do Sargasového moře
- začíná jelení říje, vrcholí 28. září

říjen

Změny v přírodě

- rozmnožují se pavouci – samička naklade vajíčka a omotá je pavučinou, malí pavoučci hned po vylíhnutí vypadají jako zmenšenina svých rodičů a dozrávají
- u včel probíhá dokončení krmení
- včelaři zateplují úly
- končí jelení říje
- dozrávají suché plody – vlašský ořech, lískový ořech., jedlý kaštan, kdoule, švestky
- dozrávají jedovaté bobule – rulík zlomocný, posed bílý, lilek potměchuť, vrání oko čtyřlísté, kulina tušaj, konvalinka vonná

listopad

Změny v přírodě

- bezobratlí se připravují nebo jsou připraveni na zimu
- ryby a obojživelníci si hledají nový úkryt
- zvěř si schraňuje potravu
- zimní spáči usínají – ježek, plch velký, plch zahradní, svišť horský, plšík lískový, netopýr
- odlétají poslední tažní ptáci
- objevují se sdružená hejna kvíčal z laponského severu, časem se přihlásí i brkoslav severní
- vyměňují se havrani
- jelení a srnčí zvěř shazuje paroží
- příprava krmelců
- rostliny si stahují poslední zásobní látky do cibulí, hlíz a kořenů
- opadávání jehličí a listů

ZDRAVOTNÍ KALENDÁŘ SRPEN

- **Kukuřice setá** – alergenní potenciál je střední
- zkřížená reaktivita – ambrozie , pampeliška, částečně lipnicovité
- charakteristika pylových zrn – nažloutlá, nelepivá, hladká, téměř průsvitná
- výskyt – pole nebo pícnina
- **Heřmánek pravý** – alergenní potenciál je velký
- zkřížená reaktivita – ambrozie, pelyněk, ostatní hvězdnicovité
- charakteristika pylových zrn – žlutá, kulovitá, osténkatá, lepivá
- výskyt – pole, okraje polních cest
- produkce pylu – střední až bohatá
- **Celík zlatobýl** – alergenní potenciál je střední
- zkřížená reaktivita – pelyněk, ambrozie, smetánka lékařská
- výskyt – pole, louky, okraje polních cest
- produkce pylu je bohatá, významný aregent

ZÁŘÍ

- **Pelyněk černobýl** – alergenní potenciál je velmi velký
- zkřížená reaktivita – ambrozie, heřmánek, zlatobýl, ostatní hvězdnicovité
- charakteristika pylových zrn – žlutá, jemně bradavčitá, nelepivá
- výskyt – skládky, staveniště, pískovny, meze, okolí hospodářských budov
- produkce pylu je bohatá, citlivost vykazuje 23 % alergiků
- **Ambrozie** – alergenní potenciál je velký
- zkřížená reaktivita – pelyněk, zlatobýl, částečně kukuřice, ostatní hvězdnicovité
- charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, slabě lepivá
- výskyt – rumiště, skládky, pustá místa
- produkce pylu je bohatá, citlivost vykazuje 17 % alergiků
- **Kukuřice setá** – viz. Srpen

ŘÍJEN

- **Starček obecný** - výskyt – pole, rumiště, zahrady, parky, pustá místa
- produkce pylu je střední, významný alergen – dominuje v říjnu
- tento druh u nás doposud nebyl sledován
- **Sedmikráska obecná** - výskyt – louky, pastviny, travnaté stráně, kulturní trávníky, charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, dosti lepivá, produkce pylu je střední
- **Rdesno ptačí** - výskyt – sešlapávaná místa, návsi, okraje chodníků a cest, okolí hospodářských budov, staveniště, charakteristika pylových zrn – zlatožlutá, hladká, lepivá, produkce pylu je střední, významný alergen
- **Lilek černý** - výskyt – rumiště, pole, zahrady
- charakteristika pylových zrn – žlutá, hladká, nelepivá
- produkce pylu je nízká

LISTOPAD

- **Mléč rolní** - výskyt – pole, obnažená a ladem ležící půda, rumišťe, pustá místa
- produkce pylu je nízká až střední
- charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, lepivá
- **Opletka čínská** - výskyt – živé ploty, člověkem ovlivněné křovinaté stráně
- produkce pylu je střední
- charakteristika pylových zrn – bělavá, hladká, mírně lepivá
- **Pěťour srstnatý** - výskyt – pole, zahrady, rumišťe, pustá místa
- produkce pylu je bohatá
- charakteristika pylových zrn – žlutá, osténkatá, lepivá

V TOMTO MĚSÍCI NEJSOU ROSTLINY ALERGENNÍ

V TOMTO MĚSÍCI NEJSOU ROSTLINY ALERGENNÍ

BŘEZEN

- **Vrba popelavá, vrba lýkocová** -výskyt – okraje lesů, paseky, křovinaté stráně, produkce pylu je bohatá
- **Vrba jíva** – výskyt – okraje lesů, paseky, křovinaté stráně, produkce pylu je bohatá, pyl dráždí 13 % alergiků
- **Topol černý** – výskyt – lužní lesy, parky, stromořadí, produkce pylu bohatá, tvar semen – tvarově proměnlivá, šedá, hladká, nelepivá
- **Jilm ladní** – výskyt – lesy, křovinaté stráně, veřejná prostranství, na pyl reaguje 12 % alergiků
- **Topol osika** – výskyt okraje lesů, paseky, křovinaté stráně, produkce pylu je bohatá

ÚNOR

- **Líska turecká** – výskyt – listnaté lesy, stráně, meze, zahrady, produkce pylu je bohatá, pyl způsobuje potíže u 21 % alergiků
- **Líska obecná** – výskyt – parky, veřejná zeleň, produkce pylu je bohatá, tvar semen – žlutá, hladká, nelepivá
- **Olše lepkavá** – výskyt – břehy toků, prameniště, mokřiny, produkce pylu je bohatá, pyl vyvolává potíže u 18 % alergiků
- **Javor stříbrný** – výskyt – parky, stromořadí, produkce pylu je střední, na pyl reaguje 20% alergiků
- **Tis červený** – výskyt – parky, veřejná prostranství, produkce pylu je vysoká, tvar semen – nelepivá, tvarově variabilní

DUBEN

- **Pampeliška lékařská** - výskyt – louky, pastviny, trávníky, produkce pylu je bohatá, mimo ČR je jí věnována pozornost např. ve skandinávských zemích
- **Prvosenka jarní** – výskyt – listnaté a smíšené lesy, produkce pylu je slabá, alergické reakce vyvolává zřejmě kontakt s rostlinou (dotyk)
- **Bříza bělokorá** – výskyt – kamenité stráně a meze, parky, veřejná prostranství, produkce pylu je bohatá, na pyl reaguje 22 % alergiků, semena jsou žlutá, hladká, nelepivá
- **Javor mléč** – výskyt – listnaté a smíšené lesy, stromořadí, parky, veřejná prostranství, produkce pylu je bohatá
- **Vrba bílá převislá** – výskyt – parky, hřbitovy, veřejná prostranství, produkce pylu je bohatá

KVĚTEN

- **Pryskyřník** - alergenní potenciál je střední, produkce pylu je střední, pyl působí potíže 5 % alergiků, výskyt – listnaté lesy, stromořadí, parky, veřejná prostranství, charakteristika pylových zrn – téměř kulovitá, žlutá, hladká, mírně lepivá
- **Lipnice roční** – alergenní potenciál je velký – produkce pylu je střední až bohatá – výskyt – pole, zahrady, návsi, okraje komunikací, charakteristika pylových zrn – téměř průhledná, hladká, nelepivá
- **Psárka luční** – významný alergen, výskyt – pole, pastviny, trávníky, charakteristika pylových zrn – téměř bezbarvá, hladká, nelepivá

